

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

з теми:

**СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ОДЕСЬКИЙ КАБЕЛЬНИЙ
ЗАВОД «ОДЕСКАБЕЛЬ»)**

Науковий керівник комплексної
випускної роботи д.е.н., професор Семенова В. Г.
(вч. ступінь, посада, П.І.Б.)

Розділ Стратегічні напрямки підвищення ефективності
використання основних виробничих фондів підприємства

Виконавець Горшков Дмитро Максимович
(П.І.Б. студента)

Науковий керівник д.е.н., проф Семенова В.Г.
(вч. ступінь, посада, П.І.Б.)

Одеса 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Семенова В.Г.
“ _____ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему:
«Стратегічні напрямки підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємства»
(назва теми)

Виконавець:

студент факультету економіки та управління підприємництвом

Горшков Дмитро Максимович
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Семенова Валентина Григорівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

2020

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1 Поняття, склад та структура основних виробничих фондів підприємства.....	7
1.2 Показники ефективності використання основних виробничих фондів підприємства.....	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ ПАТ «ОДЕСЬКИЙ КАБЕЛЬНИЙ ЗАВОД «ОДЕСКАБЕЛЬ»»	
2.1 Аналіз діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»».....	19
2.2 Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»».....	37
2.3 Аналіз показників ефективності основних виробничих фондів ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»».....	47
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ ПАТ «ОДЕСЬКИЙ КАБЕЛЬНИЙ ЗАВОД «ОДЕСКАБЕЛЬ»»	64
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73

. ВСТУП

Актуальність теми роботи. Одне з важливих місць в управлінні матеріальними ресурсами займає процес відтворення та удосконалення основних фондів. Виробничо-господарська діяльність підприємства забезпечується не тільки за рахунок використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, але і за рахунок основних фондів.

Відмінною рисою основних фондів є їхнє багатократне використання в процесі виробництва, зберігання початкового зовнішнього вигляду протягом тривалого періоду. Під впливом виробничого процесу і зовнішнього середовища вони зношуються поступово і переносять свою початкову вартість на витрати виробництва протягом нормативного терміну служби шляхом нарахування зносу (амортизації) по встановлених нормах.

Вартість виробничих потужностей адекватна функціональній (виробничій) корисності предметів протягом усього терміна їхньої експлуатації (тобто періоду, протягом якого майно, що відноситься до основних засобів, здатне виконувати функції, що приносять прибуток його власнику). Основні фонди беруть участь у процесі виробництва тривалий період (протягом багатьох виробничих циклів), зберігаючи початкову форму і властивості, але поступово зношуються і переносять свою вартість на виготовлений продукт.

Відповідно до принципів бухгалтерського обліку вартість виробничих потужностей повинна рівномірно розподілятися протягом заданого терміна їхньої експлуатації шляхом розподілу (списання) на звітні періоди, протягом котрих ці потужності будуть мати продуктивну корисність (спроможність). Цей процес називається амортизацією основних засобів.

Ринкові економічні процеси останніх років змусили підприємства України переглянути свою політику щодо ефективності використання всіх наявних ресурсів з метою найшвидшого вирішення проблем конкурентоздатності та економічної стабільності.

Для того щоб вирішити це важливе питання підприємство має звернутись до методів наукового пошуку оптимальних шляхів розв'язання цієї проблеми, ґрунтовного економічного аналізу своєї діяльності та ринкової ситуації в цілому, методів планування та прогнозування.

Для того, щоб вивести фірму у ранг прибуткової часто звертаються до кількісного та якісного удосконалення основних виробничих фондів шляхом введення нових фондів та модернізацію устаткування, використовуючи, при цьому, здобутки науково-технічного прогресу, але одним з найважливіших факторів удосконалення виробництва залишається підвищення ефективності вже існуючих засобів праці.

Проблема підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємства, актуальність якої не викликає сумніву, буде розглянута на прикладі ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»».

Метою кваліфікаційної роботи є пошук і обґрунтування резервів підвищення ефективності використання основних виробничих фондів в ПАТ «Одеський кабельний завод» на основі проведеного аналізу його діяльності. Виявлені в ході пропонованих нами заходів резерви підвищення ефективності використання основних виробничих фондів повинні бути уважно розглянуті і по можливості рекомендовані до використання.

Завдання кваліфікаційної роботи:

1. Комплексний аналіз виробничо – господарської діяльності і динаміки основних техніко-економічних показників ПАТ «Одеський кабельний завод» за 2017 – 2019 рр.

2. На основі проведеного аналізу виявлення можливих резервів підвищення ефективності використання основних виробничих фондів.

3. Визначення шляхів реалізації пропозицій по підвищенню ефективності використання основних виробничих фондів ПАТ «Одеський кабельний завод».

4. Розрахунок економічного ефекту від реалізації наданих пропозицій.

Об'єктом дослідження є ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»».

Предметом дослідження є основні виробничі фонди підприємства, показники, чинники і резерви їхнього ефективного використання.

Метами дослідження є: методологія теоретичного економічного аналізу, економіко-математичні й економіко-статистичні методи аналізу й планування.

В 1-му розділі роботи розглядається економічна сутність основних виробничих фондів підприємства, склад та структура основних фондів підприємства. В 2-му розділі роботи дана характеристика основних показників діяльності підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод». Проведено аналіз використання основних виробничих фондів підприємства в динаміці останніх років. В 3-му розділі роботи досліджені резерви підвищення ефективності використання основних фондів підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод» та розроблені відповідні заходи.

Інформаційною базою дослідження служать нормативно-правові акти, дані економічної літератури вітчизняних і зарубіжних авторів, матеріали конференцій, публікацій в економічних і комп'ютерних виданнях, дані фінансової звітності (№1 – Баланс; №2- “Звіт про фінансові результати ”) та інші матеріали.

Практичне значення роботи: результати, що були отримані в ході виконання кваліфікаційної роботи, можуть бути використані ПАТ «Одеський кабельний завод» для реалізації подальшого підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємства та підвищення ефективності діяльності.

ВИСНОВКИ

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, основними засобами є матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). Поділяються основні засоби підприємства на 9 груп.

Коли йдеться про основні фонди, обов’язково виникає питання про ефективність їх використання і застосування. Ефективне використання основних фондів є дуже важливим економічним завданням. Його вирішення означає збільшення виробництва необхідної суспільству продукції, підвищення віддачі створеного виробничого потенціалу і більш повне задоволення потреб населення, поліпшення балансу обладнання в країні, зниження собівартості продукції, зростання рентабельності виробництва, нагромаджень підприємства. Абсолютний розмір і динаміка зростання основних виробничих фондів характеризує економічний потенціал країни.

Поліпшення використання величезного національного багатства, втіленого в основних виробничих фондах, має першочергове значення, оскільки відбивається на ефективності виробництва. З покращанням використання основних виробничих фондів забезпечується: збільшення обсягу виробництва без додаткових капітальних вкладень; прискорене відновлення засобів праці, що скорочує можливість морального зносу устаткування і сприяє технічному прогресу в галузі; зниження собівартості продукції за рахунок амортизаційних відрахувань у розрахунку на одиницю продукції.

Підвищення ефективності використання основних фондів у даний час, коли в Україні спостерігається повсюдний і глобальний занепад

виробництва, має величезне значення. Підприємства, що мають у розпорядженні основні фонди, що дістались, як спадщина від соціалістичної економіки, повинні не тільки прагнути їх модернізувати, але і максимально ефективно використовувати те що є, особливо в існуючих умовах дефіциту фінансів і виробничих інвестицій.

Підвищення ефективності використання основних виробничих фондів на підприємстві є важливим резервом підвищення ефективності виробництва. Це обумовлено тим, що значна частина витрат виробництва, які утворюють собівартість продукції, пов'язана із використанням основних виробничих фондів на підприємстві.

На кожному підприємстві існують резерви для кращого використання основних виробничих фондів. Поліпшення їх використання впливає на фінансові результати роботи підприємства за рахунок зростання обсягу випуску продукції, зниження собівартості, поліпшення якості продукції, зниження податку на майно та збільшення балансового прибутку.

У 1 розділі роботи була розглянута сутність і значення основних виробничих фондів підприємств. Освітлено питання про методи оцінки й амортизації основних виробничих фондів.

Матеріально-технічна база вітчизняних підприємств не відповідає вимогам науково-технічного прогресу і завданням освоєння нової продукції й технологічних процесів. У сучасних умовах конкурентоспроможність підприємства визначається відповідністю технічного рівня виробництва високим світовим стандартам, впровадженням прогресивних технологій, що дає можливість для розширеного розвитку виробництва, випуску конкурентоспроможної продукції на підприємстві.

Неефективне використання основних фондів підприємства, морально й фізично застаріла матеріально-технічна база виробництва, низький рівень використання активної частини основних виробничих фондів - ці фактори збільшують кризове положення на багатьох промислових підприємствах.

У другому розділі нами була приведена загальна техніко-економічна характеристика діяльності ПАТ «Одескабель», розраховані основні показники ефективності діяльності та проаналізовано показники інноваційного розвитку ПАТ «Одескабель» в динаміці останніх років.

В результаті проведеного дослідження можливо зробити такі висновки:

Спостерігається тенденція зростання витрат на 1 грн. реалізованої продукції з 0,93 грн. у 2017 р. до 0,97 грн. у 2018 та 2019 рр., що негативно характеризує діяльність підприємства.

Прибуток від реалізації знижувався протягом трьох років і в 2019 р. склав 53724 тис. грн. Проте чистий прибуток підприємства протягом трьох років зростав та склав 17717 тис.грн. у 2017 році.

Провівши аналіз показників руху основних фондів, спостерігаємо, що намітилась позитивна тенденція до зростання коефіцієнту оновлення основних виробничих фондів ПАТ «Одескабель». Так, у 2017 році цей показник склав 0,18, а в 2019 році – 0,19. Цей показник визначає частку від наявних на кінець звітного періоду основних засобів, яка складає нові основні засоби. Таким чином кількість нового обладнання з кожним роком збільшується, що є позитивною тенденцією на підприємстві.

Коефіцієнт вибуття склав 0,12 в 2017 році і з кожним роком зростає до 0,13 в 209 році, це свідчить про те, що певна кількість обладнання з кожним роком вибуває. Разом з тим спостерігається зменшення фондівіддачі – основного узагальнювального показника використання основних фондів.

В третьому розділі роботи запропоновані та економічно обгрунтовані заходи, спрямовані на підвищення ефективності використання основних фондів підприємства ПАТ «Одескабель»:

1. Збільшення обсягів виробництва цифрових кабелів для сфери комунікацій.
2. Розширення ринків збуту продукції підприємства.

Сумарний приріст фондівіддачі складе 0,113 грн. (2,82 %).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22 травня 1997 р. № 283 / 97-ВР (зі змін. і допов.).
2. Указ Президента України “Про концепцію амортизаційної політики” від 7 березня 2001р. № 169 / 2001
3. Державний класифікатор основних фондів ДК–013–97, затверджений наказом Держстандартом від 19.08.97р. №507
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000р. № 92
5. Господарський Кодекс України від 16 січня 2003 року
6. Національні стандарти бухгалтерського обліку: нормативна база. – Х.: Фактор, 2000. – 208с.
7. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посібник / І. М. Бойчик – К.: Атіка, 2002. – 479с.
8. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посібник / І. М. Бойчик – К.: Атіка, 2004. – 480с.
9. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посібник / І. М. Бойчик – Вид. 2-ге, доповн. і переробл. – К.: Атіка, 2007. – 528 с.
10. Борисенко З.Н. Амортизационная политика. - К.: Наукова думка, 2003.
11. Вітлінський В., Макаренко В. Модель вибору інвестиційного проекту //Фінанси України – 2002. - №4 – с. 63-72
12. Гончаренко О.О. Амортизація як природний спосіб акумуляції інвестиційних ресурсів суб’єктів господарювання //Збірник наукових праць ЧІТІ. Серія: Економічні науки – 2001. - №1 – с. 100-109
13. Гуткевич С. О., Корінько М. Л. Інвестування: пріоритети і ефективність //Актуальні проблеми економіки – 2002. - №6 – с. 20-24
14. Економіка підприємства: Навчально-методичний посібник /Г.О. Швиданенко та ін. – К.: КНЕУ, 2000. – 367 с.

15. Економіка підприємства. Підручник. Під ред. С.Ф. Покропивного. – К.: 2003р. – 528с.
16. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] – К: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
17. Ковальчук І.В. Реальна економіка: навчальний посібник з економіки підприємства. – К.: ВІПОЛ, 2002. – 342с.
18. Крыжановский Б.Н. Потенциал машиностроения. - К.: Наукова думка, - 1999. – 245 с.
19. Курбатов В.И. Стратегия делового успеха. - Ростов-на-Дону: Феникс, 1995. – 198 с.
20. Макаровська Т.П., Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. – К: МАУП, 2003. – 304 с.
21. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник: 2-ге вид., переробл. та доп. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 472 с.
22. Осіпов В.І. Економіка підприємств. Підручник. – Одеса: Маяк, 2005. – 724 с.
23. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 662 с.
24. Доля В.Т. Экономический анализ: теория и практические методики: Учеб. пособие. – К.: Кондор, 2003. – 208 с.
25. Кривцунова Е.В. Школа начинающего бухгалтера. – Харьков: Центр «Консульт», 2006. – 352 с.
26. Осипов В.И. Методы факторного анализа и планирования в промышленности. - К.: УМК ВО, - 1989. – 211 с.
27. Осипов В.И. Экономика предприятия: Учебник. – Одесса: Маяк, 2005. – 720с.
28. Орлов П., Государственная амортизационная политика / Экономика Украины, 2005, №8, с.31-36.
29. Пастухов Р.М. Оценка эффективности промышленного производства. Методы и показатели. - М.: Экономика 1990. – 92 с.

- 30.Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність. - К.: Наукова думка, - 1998. – 267 с.
- 31.Пястолов С.М. Анализ финансово хозяйственной деятельности предприятия. – М.: Академия ИЦ. – 2004. – 336 с.
- 32.Разработка сбалансированной системы показателей. Практическое руководство с примерами. - 2-е изд., /под ред. Гершуна А.М. Нефедьевой Ю.С. – М.: ЗАО «Олимп- Бизнес», 2005. - 128с.
- 33.Рейнина М.Н. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности АО в промышленности, строительстве и торговле. М.: ДИС, 2002. – 238с.
- 34.Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. //Издательство Новое знание, 2007 год - 680 стр.
- 35.Савчук В.П. /Управления финансами предприятия, Издательство: Лаборатория Базовых Знаний. 2006. – 306 с.
- 36.Селезнева Н. Н. Финансовый анализ: учебное пособие / Н. Н. Селезнева, А. Ф. Ионова. – М.: Юнити-Дана, 2002. – 479 с.
- 37.Семенова В.Г. Використання моделей одного часового ряду для прогнозування економічних показників у сучасних умовах / В.Г. Семенова. К.Д. Семенова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2018. - Випуск 3 (26). – С. 334-341.
- 38.Семенова В.Г. Інноваційний розвиток підприємств в контексті диверсифікації діяльності. Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць / За ред. М. І. Зверькова (голов. ред.) та ін. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2019. № 2-3 (70-71). С. 219-226.
- 39.Semenova V. Financial support for formation of intellectual capital of enterprises Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2018. - Том 1 (24). – С. 190-195.
- 40.Станиславчик Е.Н. Анализ финансового состояния неплатежеспособных предприятий. – М.: «Ось-89», 2006. - 176с
- 41.Устенко О.Л. Экономика предприятия: Метод. пособие. – 3-е изд., испр. –

- К: МАУП, 2000. – 44 с.
42. Черникова Ю.В., Юн Б.Г., Григорьев В.В. Финансовое оздоровление предприятий: теория и практика: Учебник. - практич. пособие. - М.: Дело, 2005. – 616 стр.
43. Швайко С.Т. Финансовая устойчивость предприятия; оценка и принятие решений . Финансовый менеджмент. 2003. 367 стр.
44. Шермет А.Д., Ионова А.Ф. Финансы предприятий: менеджмент и анализ: Учебное пособие. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 479 с.
45. Шуляк П.Н. Финансы предприятия: Учебник. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2006. – 712с.
46. Экономика и статистика фирм: Учебник / В.Е.Адамов, С.Д.Ильенкова, Т.П.Сиротина и др. / под ред. С.Д.Ильенковой. - М.: Финансы и статистика, 1996. – 230 с.
47. Экономическая стратегия фирмы. / Под ред. А.П.Градова. - М.: Финансы и статистика, 1995. – 320 с.
48. Экономика предприятия. Учебное пособие для студентов вузов/ Под общ. ред. Л.Г. Мельника. – Сумы: Университетская книга, 2002. – 632 с.
49. Экономика предприятия. Учебник. / Под ред. В.Я.Горфинкеля, проф. Е.М.Куприенкова. - М.: Прогресс, 1996. – 290 с.
50. Экономика предприятия / Под ред. В.И. Волкова. - М.: Прогресс, 1997. – 346 с.
51. Экономика предприятия. Осипов В.И. Учебник - Одесса: "Маяк", 2005.- 718 стр.
52. «Экономика предприятия»:/ В.Я. Хрипач и др. – Минск: Экономпресс, 2000.- 453 с.
53. Фінансова звітність ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель». – 2017 р. – 8 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://05758730.smida.gov.ua/>